

Sevgili İştar,

Önümde iki gündür duruyor, bekliyor, İşkender'i kaybetmemizin üzerine kendime yazdıklarım ilk geceden itibaren. Parça, parça, çeşitli yerlerde, aralar vererek ve genelde kâğıtlara. Sonra bilgisayara geçirdim.

İşkender'le konuştım. Ya da daha doğrusu İşkender'i anlattım kendime, anlamaya, hissetmeye çalıştım benim içimdeki İşkender'i, bendeki İşkender'i, yıllardır kafamda parça parça oluşmuş anılardan, düşüncelerden, uğurlarken onu içimde son yolculuğuna. Uğurlarken, vedalaşırken değil. Vedalaşmayı istediğimi sanmıyorum. Ne de mümkün olabileceğini.

Sonra okudum da panik oldum, bu yoksa benim yarattığım İşkender mi? Benim görmek istediğim İşkender mi? Ama aslı nasıl olur bir insanın zaten? Herkes birbirini aralarındaki ilişkilerle yaşar. Gördüğü kadarıyla, onun kendisini hissettirdiğı kadarıyla. Yukarıda dediğim gibi benim içimdeki İşkender, benim yaşamımdaki İşkender.

Artık son noktayı koymam gerekiyor. Zaten bitirme, ayrılma sorunun var. Son nokta değil de, yeni bir şeye başlamak için son nokta. İşkender'le yeni bir projeye.

Güzel insan, güzel dost. Baktım da adında hiç M harfi, sesi de yokmuş. Ah, o yüzden demek. Doğru sesler. Çok önemli. Özleyeceğim, çok özleyeceğim.

Ve İşkender'le son birkaç hafta...

...

Yanı başımda şarap çatıda İşkender'le konuşuyorum. İlk gece. Söyleyecek bir şey bulamıyorum. Düşünecek bir şey de. Büyük bir kayıp, büyük bir yalnızlaşma. Yalnızlaşma hep oldu hayatımda. Arkadaşsızlık değil. Uğraşınca buluyorsun. Ama konuşabilmek, seni anlayabilen, duyabilen birisiyle konuşabilmek, aynı şekilde karşılık alabilmek, bu zor, epey zor hayatta, zor oldu hayatımda. Çok az karşılaşıyor insan bu tür insanlarla, dostlarla. Ve çok sert yaşanıyor onların kaybı.

Dans gibiydi İşkender. Seyretmesi. Niye böyle düşündüm acaba? Bir tür uyum mu vardı hareketlerinde yoksa? Mimikler, beden dili, hafif sakarlıklar, sonra kendine özgü gülümsemesi ve tabii tüm bunların arasında söyledikleri, sohbeti, düşünceleri. Neden dans gerçekten? Acaba İşkender beden ve düşünce olduğı için miydi? Ya da nispeten baskın görseiliğimin dünyasında bedensel varlığı daha mı çok dikkatimi çekiyordu, çekmişti ilk başta? Ya da akışı. Garip. Açıklayamıyorum.

Bir an gözüm yeni doğmaya başlamış yıldızlara takılıyor. İki çok parlak yıldız. Yok, yok gezegen. Sağdaki Venüs, soldaki Jüpiter. Tam ortalarında da Ay. Selene, Luna. Yarım falan ama yine de o. Her iki gezegen de Ay'a aşağı yukarı aynı açıda ve mesafedeler. Bir ikizkenar üçgen oluşturuyorlar. Aşağı yukarı. Tepesinden epeyce basılmış bir üçgen. Tam on iki yıl sonra yine bu konumda olacaklar diye düşünüyorum. Aşağı yukarı. Biraz sesli tekrarlıyorum. Tam on iki yıl sonra İşkender, diyorum, tam on iki yıl sonra seni şu an kaybettiğimiz yaştan üç yıl ileride olacağım. Herhalde, umarım... O kadar... Bir şeyler daha eklemek istiyorum. Fazla anlamsız geldi söylediklerim. Şöyle şiirsel veya romantik filmlerde duymaya alıştığımız türden bir şeyler. Ama hiçbir şey gelmiyor aklıma. Sadece seninle yine

konusacağım demekle yetiniyorum. Sanki bir söz veriyorum. Neyin sözü? Kafamda bir yerlerde bir söz var herhalde ama henüz ben pek bilincine varamamışım. Umarım bir gün netleşir.

Neden bu anlamsız yıldız bağlantısı? Gerçi rahatlatıyor beni. Rahatlattığı için takılıyorum zaten bu matematiksel bağlantıya. Matematik hep rahatlatmıştır beni. Ama benim tanıdığım İskender'in de ilgisini çekerdi bu bağlantı; hemen atları üzerine. Bir şeylerle ilişkilendirmeye çalışırdı. O kendine özgü telaşıyla. Heyecanlanırdı. Sanki hiç kimsenin göremediği bir şey bulmuşuz gibi sevinirdi. Nasıl anlamı yok der gibi de bakardı yüzüme: "Son anım, hayata veda ettiğim gecede Jüpiter, Venüs ve Ay'ın mükemmel denecek matematiksel bir oranda buluşması." Matematik, mitoloji, astronomi. Bayılırdı. Hele Jüpiter ile Venüs'ün arasında. Kim bilir belki de evet, anlamlı bir ilişki. Ya da ben mi yaratıyorum kafamda şu anki ruh halimde.

Anlamsızlık? Pek takmazdı. O meşhur bağlam fikri o kadar da derdi değildi. Varsa mevcut bir bağlam, yararlanabileceği, tamam, alıp kullanırdı. Ama olmadığı yerde de yapardı; anlam yapardı. "Bu konu hakkında eldeki veriler fazla bir şey söylememize izin vermiyor" gibisinden bir ifadeyle bırakmazdı karşılaştığı anlamsızlığı, anlamlaştırma zorluğunu. İnsan, ona göre, anlam yaratıcısıydı. Özelliği, hakkıydı insanın bu, kişisel düzeyde, kendi boyutunda. İnsanın yaşamda olması buydu: Anlamlar yaratmak. Yaşamda olmak. Kendi anlamlarını yaratmak. Anlamsızlığa teslim olmamaktı meselesi, insanlara vermeye çalıştığı. En azından bana. Bir demirci ustası gibi eline çekici alır, yatırır örsün üzerine iyice kızdırılmış, işlemeye hazır hale getirilmiş o anlamsız parçayı ve döver de döverdi, ta ki arzuladığı anlamı buluncaya kadar. Yaşamayı buydu İskender'in.

Bir an seviniyorum. Seviniyorum, sırtıyorum uzandığım yerde. Tüm bunları düşündüğüme göre, İskender içimde, beynimde, bir yerlerdeydi. Özellikle gezegen bağlantısı. Gülüyorum. Sarılasım geliyor bir an kendime.

İlk kez seminerlerinden birinde karşılaştığımda, ya da bir yazısı mıydı acaba, bir şeydi yani, ve bir şeyler söylüyordu bir şey hakkında, fazla serbest bulmuştum kendisini. Akademik hayatta öğretilen katı ilkeleri çiğneyen bir serbestlikti. Daha da ileri gidiyor, kişisel düzeye indiriyordu anlam yaratmayı, geçmişi tarihe dönüştürmeyi. Ama uydurmuyordu. Olabilirlerin ülkesinde dolaşıyordu. Akademiyanın sıkı veri protokolüne bağlı kalmadan. Direnişti onunki. Çünkü bu tür protokollere bağlı kalmak, sınımsız bağlı kalmak sonunda tersini de getiriyor: Verilerin olmadığı yerde sınımsız susmak, konuşmamak, anlam yaratmamak. Sınımsız bağlı, sınımsız sus. Günümüz insanını ezen, sessizleştiren, tahakküm altına alan mı desem, ya da insanı boşaltan bir süreç. Susmak istemiyordu. Zaten susmayı gerektirecek bir gerekçe de yoktu düşününce. Direniş tam da burada başlamalıydı. Veriler akademik yaratımı frenliyor mu, gerçi çoğu kez ne kadar yaratım o da ayrı, o zaman öykü, o zaman şiir, o zaman masal, o zaman illa ki bir şey, ama anlam yaratmaya devam. İnsanların anlamlara ihtiyacı var, anlam yaratmaya, yaşamaya. İskender bunu üstlenmişti. Kendi başına. Bilinçli bir üstlenme miydi? Bilemiyorum.

...

İskender her şeyden önce bedendi, fiziksellikti; kendine özgü bir beden. Belki de o yüzden dans dedim dün akşam. Mesaj bedensel başlıyordu. İlk önce beden vardı yani İskender'de. Gerçi o 'ilk önce söz vardı'ya tutkundu. Belki de kendisiyle en çeliştiği yan buydu.

İskender'i kişisel rutinleri içinde izleyip de insanın düşüncelerinin bedene gitmemesi olanaksızdı. Fiziksel, farklı bir fiziksellik, hatta fizikselliği olumsuzlamaya çalışan bir fiziksellik de denebilir;

günümüz fizikselliğine bir tepki olarak belki de, ya da olması gereken fizikselliğin olmamasına bir tepki mi ama fizikseldi sonuçta. Abartılı, abartılan bir fiziksellik. Özgürlük ifadesi olarak abartma. Abarttığının farkında olmayan abartma. Utanmama. Sıkılmama. Yaşamı ilk önce bedenle konuşmak. Fiziksel imzanı atmak. O yüzden demirci zaten. Çekici eline aldığına aşka gelen bir beden, anlam yaratırken, kendini kaybetmişken ortaya çıkan bedensel bir coşku, gözlerinden ayaklarına kadar tüm bedenini kattığı bir hareket. Yüzünden, mimiklerinden okunan bir hareket. Hiçbir zaman soğuk değil. Yaptığını yaşayan bir akıl, bedeniyle, abartılı fizikselliğiyle. O kadar mı? Yerken, içerken, konuşurken, yürürken, hep özel, hep farklı, hangi faaliyetteyse onu bedeniyle, fizikselliğiyle özelleştiren, hissettiren, kendi boyutu yapan bir yaşam anlamlandırması. Uzaktan aha İskender geliyor, İskender yaşıyor dedirten bir fiziksellik. Bir alan görürdüm etrafında İskender'in, kendi alanı, kendi boyutu. Kaplumbağa gibi. Kendi boyutunun içindeydi. Onunla beraber yürüyor, onunla beraber yiyor, onunla beraber yaşıyordu. Kitlelerin birbirini veya verilenleri kopyaladığı, sadece bununla yetindiği bir dünyada özgün, kendine özgü farklılık boyutu, farklılaşması. Entelektüelliği bu abartılı bedenselliğin üzerinde yükseliyordu. Yaptığı hiçbir şey normal boyutlarda, normal sınırlar içinde değildi. Normali reddediyordu. Daha doğrusu belki de reddetmiyordu. Bence tamamen yabancıydı bu kavrama.

...

Uzadı mektup. Uzayacak da herhalde. Kolay değil, İskender'le konuşuyorum. Dönüp dönüp bakıyorum söylediklerime. Tekrar dönüyorum. Derin bir konuşma bu sefer bizimki. Yazdıkça konuşuyorum, İskender'e geri gidiyorum. Yazdıkça anılar canlanıyor, konuşmalar, sohbetler, fikirler. Kafama kayıtlı parçaları İskender'in teker teker birleştiriyorlar, baştan yaratıyorlar onu. Ara veriyorum. Bir koca gün, belki iki, üç. Düşünüyorum. Üzülüyorum. Kızıyorum. Sinirleniyorum. Siliyorum. Sonra tekrar başlıyorum konuşmaya, yazmaya.

...

Bu kadar yıl sonra son zamanlarda şiir dünyasına da adım attım. Attım ve atar atmaz da Ece Ayhan'la söyleşiler arasında şöyle bir cümle çıktı karşıma. "Gençler arasında" diye başlıyor, "şimdi "bilim"e gitmiş bir İskender Savaşır vardı ..."

Güldüm. İskender de aylar önce facebook'ta beni "Bodrum'a kaybettiklerimizden" şeklinde tanımlamıştı Batuhan'la bir sohbetinde. Yanıtlamak istedim bu kaybedilme ifadesini ama hep erteledim. Hastalığı başlamıştı. Ne yazarsam yazayım bir veda yazısına dönüşmesinden korktum.

...

"Sadece bir gezgin gibi dolaşır geçmiş çağlarda" demiş Edip Cansever Ece Ayhan hakkında bir yerde.

Gezgin. Bana İskender'i düşündürdü. Ama onunki daha farklı bir gezginlikti; sadece tarihsel çağlarla sınırlı değildi. Disiplinler arası diyorlar. Andırıyor ilk bakışta. Ama disiplinler arası deyince bir yapı geliyor aklıma, önceden ayarlanmış, tasarlanmış, ulaşılmaya çalışılan bir yapı, bir hedef. Sınırlandırılmış bir yapı. Kontrol altında. Oysa İskender dağınıktı. Dağınıklığın içinde bir düzen de değil, bildiğin dağınıklık. Bir bütün olarak bakıldığında sonuçta günümüz dünyasında dağınıklık olarak adlandırılan ve küçümsenen bir durum çoğu kez. Disiplinler arası diyerek güzelleştirmeye çalışıyoruz hep bu dağınıklık halini, aslında pek anlamadan dağınıklığın ne ve ne kadar üretken olduğunu. Dağınıklık güzeldir. Disiplinler arası olsa olsa ehlileştirilmiş, terbiye edilmiş dağınıklaktır.

Dağınık bir keşiş. Bugünlerde Kazantzakis'i çalışıyorum. Ondan mı etkilendim acaba? Ama yok, manastırlar her zaman ilgimi çekmiştir. Düşünüyorum da bir manastır mıydı, manastır dünyası veya, İskender'in kafasındaki. Çeşitli çağrışımları olan bir fikir. Kaçışla arayış bir arada, ikisinin arasında keşiş, yüksek surların ardında. Herhalde lavra tipi bir manastır olurdu. Bir de kütüphanesi, harıl harıl bir şeylerin çevrildiği, tasnif edildiği. Ve elinde uzun asası, sırtında eski, püskü kıyafetiyle arayış içinde bir keşiş. Ya da uzun bir elbise mi İskender'in durumunda? O büyük sırrın peşinde. Emin değilim aslında, sır değil de, belki de ararken örülen bir şey. Gizemi yaratıyoruz. Kuantum geliyor aklıma. Bunu da severdi.

Arayış, salt arayış, yani bir şeyin, bir sırrın peşinde bir arayış değil de sadece arayışın kendisinin peşinde bir arayış dağınıklığı getirir. Sırcılıktan, gizemcilikten arınmış bir arayış. O mutlak sırdan, gizemden. Arayışın kendisi "büyük gizem" aslında. Çabanın kendisi önemli olan. Bu çaba üzerine kurulan yaşama biçimi. İlk başta kavrayamamıştım bunu İskender'de, hatta itici gelmişti. Yıllar sonra kavramaya başladım. Belki tam olarak benim şu anda anlattığım kadar değildi. Belki ben ondan esinlenerek daha da ileriye götürdüm bu yaklaşımı, bu arayış düşüncesini. Gitmesi gereken yere? Bilemiyorum. Dağınıklığın bir erdeme dönüşmesi. Merak, heyecan, coşku. Öyle bir yaşama. İskender'de gördüm bunu ilk.

Hedefsiz bir arayış, sadece arayış içinde olmak, yaşamayı bu şekilde tanımlamak. Yaşamayı arayış sanatına çeviren bir keşiş. Seminerlerinde, konuşmalarında genelde hep bir an olurdu bir şeyleri yakaladığı ve bunu büyük bir heyecanla iletmek, aktarmak için çırpındığı, çabaladığı. O sırada o tebessümü de belirirdi yüzünde, gözleriyle dudakları ilginç bir iletişime geçerdi. Bunlar o yaşama sanatının (bir tür iletişim de denebilir, kendinle, içinde var olduğunla iletişim) tatmin anlamında doruğa ulaştığı anlardı. Arayışın kendisiydi önemli olan. Elbette bir hedef ya da bir çatı içerik her zaman vardı. Ama bu her an gidebilecek bir çatı içerikti; en önemli kısım değildi. Bağlılığı yoktu hiçbir çatı içeriğe. İkna et, hemen başka bir çatının inşasına başlardı. Önemli olan arayıştı. Bu yüzden dağınıklık. Kesinlikle disiplinler arası olmak değil ama dışarıdan öyle görünüyor. Gözler alıştırıldıklarını görüyor.

...

Meyve, işin meyvesi, herhangi bir faaliyetin meyvesi, karşılığı. Karşılık, karşılıksız olmaz hayat. Her şeyin bir karşılığı olmalı. Belki. Bilemiyorum. Krişna ile Arjuna arasında önemli bir tartışmadır bu; Hinduizm'in en önemli yapı taşlarından. Ne yapıyorsan meyvesi için değil ama yapman gerektiği için yap, görevin olduğundan; daha doğrusu senin doğan olduğundan. Dharma. (Altını çizmeli bu doğan olduğundan kısmının). Karşılığa, ödüle veya her neyse ona değil, yapman gerekene (yine aslında doğana; tüm o büyük sistemdeki, eğer böyle bir sistemden bahsedilebilirse veya kurgu, ondaki yerine, rolüne) yoğunlaş. Karşılıkla ölçme yapman gerekeni. Özellikle de günümüz dünyasındaki karşılık, modern dünyadaki karşılık, yani parayla girilen ilişki? Karşılıklaştırma kültürü. Entelektüelliğin parayla ilişkisi, bir entelektüelin parayla ilişkisi ne olmalı, kendisini bugünün modern tüketim toplumunda nasıl konumlandırmalı?

Çok paracı olduğumdan değil. Aksine. Keşke biraz olsam. Ama madem bu kadar çalışıp bir şeyler öğrenmişim, bir yerlere gelmişim, bundan yararlanmam, bunun karşılığını almam gerekmiyor mu? Öyle geçinemez miyim? Kapitalist toplum benim de beynime işlemiş. Hemen nasıl paraya çevrilir, onu düşünüyorum. Ama tabii bu geliyor dürüstlük fikriyle çatışıyor. Konu matematikse sorun değil de, örneğin felsefe gibi bir konu olduğunda, ya da insan bilimleri, ahlak, erdem falan gibi o zaman sorun oluyor. Bir yandan erdem, ahlak ve benzeri konulardan bahsedip bir yandan da borcunuz bu kadar

demek pek dürüstçe bir yaklaşım değil. Nasıl matematik anlatanın iyi bir matematikçi olması gerekiyorsa, ahlak anlatanın da ya da erdemli olmanın şu'sundan bu'sundan bahsedenin de bu konuda üst düzeyde olması gerekmiyor mu? Erdemli olması. İnsanlara yaşam üzerine bir şeyler anlattıktan sonra borcunuz bu kadar denir mi? Kimisi rahatsızlık duymuyor olabilir bundan ama ben burada sahtecilik görüyorum, sahteyi görüyorum. Uzun süre kafamdaydı bu çelişki, bu sorun.

Ve İskender. Doğrudan konuşmadım bu konuyu onunla hiçbir zaman, doğrudan dinlemedim de. Kendisi de bunu açık açık tartıştı mı bilmiyorum. Ama bir iki satır gördüm bir yerde sanırım terapinin parayla ilişkisi üzerine. Nispeten sessizce, varlığıyla, yaptıklarını yapış tarzıyla kafamda bu çatışan fikirlerin arasından bir yol bulmamı sağladı. İlk önce entelektüelliği bir doğa olarak görmeye itti beni. Her şeyin bir doğası vardı ve her şey doğasına uygun hareket etmeli, yaşmalıydı. Olabilecek en arı halinde, kirletilmeden. Karşımda entelektüelliği doğası olarak yaşayan birisi vardı. Katıldığım ilk seminerlerinden birinde parayla kurduğu ilişkiyi görmüştüm. Para epey gerilerdeydi, olsa da olur olmasa da şeklinde. O gün bunu düşünmeye başladım. Uzun bir düşünme evresi. Öyle hemen varılmayan bir aydınlanma. Zor bir karar çünkü. Sürüden ayrılmak gerek. Farklı bir entelektüellik. Her şeyden önce cesaret. Kârlı bir iş mi, yoksa anlamlı bir faaliyet, bir girişim mi? Araç mı amaç mı? Sistemin parçası olarak kendisini tekrar tekrar üretmesine katkıda mı bulunacaksınız? Ya da entelektüelliği doğan olarak kabul ederek daha ötelede, daha aşkın bir sürecin parçası mı olacaksınız?

İskender'i gözlemedim bu amaçla. Çok bilinçli bir gözlem değildi ilk başta, yani bu sorularla ilgili olarak. Ara sıra kafamda bir şeylerin çakmasına neden olan anlık gözlemler, aydınlanmalar. Seminerleri, İzmir, Adapazarı, internetteki faaliyetleri, ilişkileri, projeleri, farklı bir entelektüellik. Sistemin entelektüel faaliyetleri bile para kazanma araçlarına dönüştürmesine direnme, karşı çıkma: Entelektüellik bu şekilde olmaz. Parayla olan ilişki sorgulanmadıkça yapılan şey dürüst bir faaliyet değildir. Dürüst olunmadan da entelektüel olunmaz. Başka bir şeyler olunur ama entelektüel değil. Paylaşım. İşin özünde, entelektüelliğin özünde paylaşım var. Karşılıksız paylaşım. Karşılık olacaksa da gönüllü karşılık, "bunun fiyatı bu kadar" anlayışına dayanan bir karşılık değil. Fiyat. Alınıp satılan bir şey. Bu entelektüelliği kirletir. Saygınlığını ortadan kaldırır. Bugün gelmiş nokta. Bunda elbette entelektüelliği ticarileştiren "entelektüellerin" de rolü var. Entelektüellik her şeyden önce etik bir duruş gerektiriyor. Parayla, sistemle girilen bir hesaplaşma, yüzleşme, yalnızlaşmayı göze alma. Her çağda farklı bu yüzleşmenin nesnesi muhtemelen; bu çağda modern para ilişkisi. Kendisini bağımsızlaştıramayan bir entelektüel hiçbir zaman özgür olamaz. Bir bakıma ruhunu satmıştır; dürüstlüğünü. Bu durumda aslında entelektüel de değildir. Önümde bir İskender örneği olmadan buralara varır mıydım bilemiyorum. Herhalde hayır. Etik duruşuyla, doğru duruşuyla beni bir tarafa, bana göre doğru tarafa çekecek bir şeyler lazımdı. O rolü yüklendi hayatımda.

...

Anlam yaratıcı demirci ustası dedim, arayış sanatçısı dedim, keşiş dedim, dağınık gezgin dedim, merak, heyecan, coşku dedim. Acaba en son da etikçi mi desem? Evet etikçi. Kilit unsur. Tüm bunlar bir araya geldiğinde zorunlu olarak varılan nokta. Kişisel tatmini eninde sonunda toplumsal rolle birleştiren bir yolculuk, zihinsel bir yüzleşme. Eğer bir manastırı olsaydı keşişler eğittiği İskender'in, herhalde etik yüzleşme mezuniyet dersi olurdu; kendisinin de sanırım bir zamanlar geçtiği bir süreç. Bugün bakıyorum da İskender aslında varlığıyla, yaptıklarıyla 'entelektüel nasıl olunur'un dersini veriyormuş. Bu işin tek bir yolu olduğunu gösteriyormuş, göstermeye çalışıyormuş. İçerikten çok tavır olduğunu, doğru duruş olduğunu. Kime göre doğru diye sorabilir bu satırları okuyanlar. Ben de dedim bir zamanlar bunu ama o kadar da zor değil bunun tespiti. Doğruyu farklı bir boyuttan görmek yeterli. Ama bu farklı bir tartışma geçeyim.

Türkiye’de, Türkiye’de olduğu kadar genelde dünyada da süratle azalıyor entelektüeller, İskender’in temsil ettiği anlamda entelektüeller. Çok var bilgili insanlar, uzmanlar, akademisyenler. Ama bu değil. Asıl olan İskender’in yapmaya çalıştığı entelektüellik; gereken. Tabii burada Türkiye’imiz falan için gibi beylik laflar etmeyeceğim. Bunun aşılması gerekiyor. Çok daha geniş bir perspektiften bakmalıyız. Maalesef kesildi yaşamı beklenmedik bir şekilde İskender’in. Yoksa bence çok daha güzel bir yolculuk ufukta beklemekteydi bu anlamda, daha büyük bir arayışın, birleşmenin, paylaşmanın projesi. Yetmedi. Ama çok daha farklı bir varoluşa gitmenin yolu, kurtuluş demiyorum, neyin kurtuluşu, neden kurtuluş, farklı bir varoluş, farklı bir aşama, safha, o henüz ne olduğunu tam anlayamadığımız süreçte farklı bir varoluş safhası, bunun yolu, İskender’in temsil ettiği, modelini çıkarmaya çalıştığı entelektüelliğin yayılmasından geçiyor. İskender elbette tek değildi bu konuda. Ama her ülke, her kültür aynı zenginlikte içermiyor bu tür insanları ve bu açıdan epeyce yoksul ülkelerden, topluluklardan biriyiz. Bu yüzden de kayıp çok daha büyük, yeri çok zor doldurulacak bir kayıp ama tabii bunu anlayacak durumdan bile yoksunuz bu ülkede genel anlamda. Belki altmış, yetmiş yıl önce biraz daha zengindik bu konuda hem ülke hem de dünya genelinde. Belki. Şimdi sanki giderek hızlanan bir sarmalın içinde, kapıldık gidiyoruz bir kara deliğe. Sanırım İskender de bu bağlamda düşünüyordu, eğer onu biraz anlayabildiysem.

Fazla mı abarttım? Bilemiyorum. Yoksa bir kısmını ben mi ekliyorum? Kim bilir? Belki. Belki. Ekliyorsam da yine de İskender var bir yerlerinde, başlangıçlarında bu eklemelerin. İskender beni farklı bir dünyaya taşıdı diyebilirim. Bu bir abartma değil. Belki çok belli değildi ama öyle. Herhalde zaten içimde saklı olarak vardı. Onun açığa çıkmasına yardımcı oldu. Konuşarak falan değil. Hatta kimi zaman kızdırarak. Reddettirerek birçok söylediğini veya yaptığını ama sonra düşündürerek. Belki hemen sonra, belki yıllar sonra. Çoğu yıllar sonra oldu. Sadece kendisi olarak yaptı bunu. Farklı bir seçeneğin örneğini sunarak. Ve bir bakıma getirdi bir kapının önüne bıraktı beni. Tam anlamıyla bıraktı. Oldu bu iş, artık tekrar yürüyebiliriz, bir şeyler yapabiliriz, projeler falan dediğim ve hazırlandığım bir sırada. En çok yıkan da bu. Hep gecikiyorum. Bu kapıdan yürümesi, içeri girmesi artık benim işim. Kapıya giden, kapıya ulaşmamı sağlayan yoldu.

Aynı türdendik İskender’le diye düşünüyorum, birçok ortak özelliğimizle, farklı dilimiz, farklı entelektüel kaygılarımız ve arzularımızla. Çok yok kendi türümden insanlar etrafımda, bu dünyada, bu yaşamda. Dolayısıyla uzun bir yolculuk oldu İskender’le ilişkim ilk tanıştığımız andan itibaren, derin, kapsamlı. Ama pek dışarıdan bakınca anlaşılmayan. İlk nerede karşılaştık hatırlamıyorum artık. Yıllar içinde daha fazla tanıdık özellik gördüm, tanıdık bir düşünce biçimi, bir var olma biçimi bizi birleştiren; uzaktan bile. Ben daha gerilerdeydim, acemi, çömez, çirak, her neyse; henüz çözememiştim çeşitli soruları, çelişkilerimi. Gereğinden fazla zor bu dünyada bazı sorularla uğraşmak benim için. Dümensiz bir teknede gibiydim dalgalar arasında sığınacak bir liman arayan. Liman mı oldu dümen mi yazılarıyla, düşünceleriyle, konuşmalarıyla, davranışlarıyla bilemiyorum. Ama galiba ikisi de değildi ... İskender kendi dümenimi yapmamı sağladı, bunun yolunu gösterdi. Eh, dümen olunca liman bulması kolay. Sonuçta farklı bir dünya, farklı bir yaşama biçimi örneği, seçeneği sundu ve giderayak, bunu, bu seçimi, bu seçimin benim için gerekliliğini, şart olduğunu iyice gözüme sokarak.

...

Uzun birkaç hafta. Birkaç güne sığdıramadım. Konuş, yaz, tekrar konuş, ondan, bundan, şundan. İskender’le, kendimle. Çatıda, odada, dağda. Zaten kendi başına konuşan biri olarak bilinirdim, bu son birkaç hafta tam geveze oldum. Kapanış mı? Closure? Sanmıyorum. Hiçbir zaman da olamayacak. Zaten hep bir bitirme, sonlandırma sorunum olmuştur. Bu yazıdan da belli olmuyor mu?

Yaralanarak yaş alıyoruz. Yaralarla yaşamasını, ilerlemesini öğreniyoruz. Giderek zayıflatıyorlar mı bizi, yoksa güçlendiriyorlar mı? Hem evet, hem evet. Ama bir kısım yaralar var ki, sayıları az genelde, belki birkaç adet hayatta, çok daha derin oluyorlar. Ne kadar kabuk bağlasalar da, bağladıklarını sansak da, iz bırakıyor bu yaralar, zamanla bile silinmeyen izler, benliğimize işleyen, benliğimizi işleyen izler. Bunlarla sürdürüyoruz yolculuğun kalan kısmını. Üzülerek ama üzüldüğümüz kadar da ne şanslıyız ki bu şekilde yaralandık, ne şanslıyız ki böyle bir iz kaldı ruhumuzda, bedenimizde diyerek, gülümseyerek.

Buradan nereye? Belki erken bir soru. Muhtemelen. Belki hiçbir yere. Çoğumuz alışıyoruz. Ne güzel bir şey alışabilmek. Kimimiz ama zayıf bu konuda, alışamıyor yokluklara. Bastırıyorlar belki ama alışamıyorlar. Ben mesela. Bu mektup belki son birkaç haftada bu şeklini aldı, ama aslında son iki yılın ürünü, kelimelere dökülmeyi beklemiş, gecikmiş uzun bir yüzleşmenin ürünü. Kendimle, İskender'le, yaşamakla, yaşamadaki yerimle, örsün üzerinde ortaya çıkan anlarla. Bir özlemin ürünü. Farklı bir yere geldim yaklaşık iki yıl önce yaptığım çok keskin bir dönüşle. Elli küsurluk hayatımın en önemli dönüşlerinden biri. Umarım devamını da getirebilirim. Ve bir bakıma yabancı olduğum ama bir yandan da sanki doğduğum andan beri bildiğim bir yerle karşılaştım, bir yere geldim. Herhalde İskender'in hoşuna gideceği bir yere. Onsuz ulaşamazdım. Hele bu keskin dönüşü hayatta yapamazdım. Dün gibi hatırlıyorum o günü. Öfkeliydi ve öfkenin arasından bir yerden İskender belirmişti zihnimde. Boş ver, aslına geri döne der gibiydi. Onu düşündüm ve öyle başladı süreç. Ama yavaşım. En büyük sorunum. Vakit alıyor bende bazı şeyler. Her attığım adımı birkaç kez düşünmem gerekiyor. Ürkeğim. Herhalde psikolojik. Özlem'in asperger teşhisiyle ilgisi olsa gerek. Pek cesur olamadım insan tarlalarında, birkaç güzel çiçek için bir dolu dikene dalmaya. Cesaret, bir bunu beceremedim İskender'den almayı. Ama galiba öğreniyorum onu da yavaş yavaş. Komik bir şekilde ama öğreniyorum. Yine İskender'i hatırlayarak, gözümün önüne götürerek oluyor tabii. Gözümü kapatıp, aha böyle yapardı deyip dalıyorum beni frenleyen ya rezil olursam, ya beceremezsem korkumun ortasına. Şu anda sadece gülüyorum. Meğer ne çok etkisi olmuş üzerimde, farkında olmadan.

...

Buradan nereye? İlk tepkim, doğal tepkim: Elbette İskender'in temsil ettiği tarz, yaşama tarzı, felsefesi, entelektüelliği burada kalmamalı, onun aramızdan ayrılmasıyla sona ermeli. Neler yapılabilir? Yapılmalı mı? Yapılmalı diyorum. Zaten en azından kendi adıma İskender'in bende başlattığını, bende başlamasında rol aldığı süreci sürdüreceğim. Bu zaten karar verdiğim bir şeydi çok daha önceden. İskender'in "Bodrum'a kaybettiklerimizden" sözü ilk başta doğrudu ama durum değişmişti. Maalesef kendisine söyleyemedim. Epey seviniyordu. İskender'in yol olup getirdiği beni ulaştırdığı o kapıdan içeri gireceğim. Bunu kendim için, onun için ve henüz tanımadığım, tanıyamayacağım bu tür insanlar için yapmam gerekiyor. Çok mu idealist veya romantik oldu? Bir gün neden biz böyleyiz de başka ülkeler daha farklı bir yol tutturabilmiş diye sormuştun bir gün İTÜ'deki ofisinde. Bu farklı yolları farklı türden insanlar yapıyor. Keşişler. İskender gibi keşişler. Ve bunların sayıları az, desteklenmeleri gerekiyor. Ütopik olabilir, salakça da görülebilir günümüz değerleri açısından, ama böyle oluyor bu iş. İskender benim gözümde her şeyden önce bu tür bir insandı. Bu yüzden de ilk aklıma gelen bir şekilde bunun sürmesini sağlamak, İskender'in çalışmalarını, düşüncelerini bir şeye dönüştürmek. Kitap mı mesela? Düşünmüyor değilim. Seminerleri, internetteki blog çalışmaları. Bu tür çalışmalar sürmeli. Kuru, kuru öğretim değil, farklı düşünme, farklı sorular sorma, soruları sorgulama araçları. Özü buydu seminerlerinin. Yapabilir miyim? En azından deneyebilirim. Ama bu elbette bir grup çalışması olduğunda daha anlamlı. Bu tür çalışmalara destek verebilirim diye düşünüyorum. Bir internet projesi varmış mesela son zamanlarda aklında,

Özlem söyledi. Konuşalım bunları. Hatta bir ara yüz yüze gelip konuşalım. Bir ara İstanbul'a gelmeliyim. Radyo programları için uzağım. Zaten çok müzikçi de sayılmam. Dinliyorum ama o kadar. Bir ara radyo programı da yapmıştık İskender'le, dil üzerine, sözcükler üzerine. Mesela Özlem Kasım'da yapılacak bir anmadan bahsetti. Ona kesin gelmek istiyorum. Ya da İskender'in tarih ve benzeri konulardaki seminerlerine destek; n'olacak, kalkar gelirim diye düşünüyorum. Bodrum'da kesin bir şeyler yapacağım; şu yaz bitsin de. Fikirler gidip geliyor kafamda. O, bu, şu ama bir şeyler yapmak gerek. Acaba üzüntüm mü konuşturuyor beni böyle ama sanmıyorum. Yoksa susar bir kenarda kapanırdım içime. Bir şeyler yapmak istiyorum, kararlıyım. Üzüntü ayrı, o hep kalacak. Bacağımda bir yara izi var, İskender'le beraber Taksim İlk Yardım'a gittiğimiz zamandan, benim evde kafayı bulup kendimi kaybedip bacağımı cam kapıyla kestiğim zamandan. Ben unutsam o yara hatırlatır, orada duruyor, gözümün önünde. Ama nasıl unutulur ki İskender!

Şimdi ölmeyi öğreteceğim demiş etrafındakilere son günlerinde. Şimdi de ölümünden sonra onsuz onunla yaşamayı öğreneceğiz. Ve bu sefer tek başlarımıza.